

4. Nickel R., Schummer A., Seiferle E.: Lehrbuch der Anatomie der Haustiere. T. 2, Paul Parey, Berlin 1967.
 5. Pierzynowski S. G., Westrom B. R., Karlsson B. W., Svendsen J., Nillson B.: Can. J. Anim. Sci. 68, 953, 1988.
 6. Vodovar N., Flanzy J., Francois A. C.: Ann. Biol. Anim. Biochim. Biophys. 4, 27, 1964.

7. Wass W. M.: Am. J. vet. Res. 26, 267, 1965.
 8. Winnicki T.: Medycyna Wet. 50, 37, 1994.

Adres autora: dr hab. Wojciech Brzeski prof. ART, ul. Dworcowa 45/30, 10-437 Olsztyn

LESZEK KRAKOWSKI, WOJCIECH ŁOPUSZYŃSKI*, ANNA ŚMIECH*

Przypadek zaśniadu groniastego u suki

Katedra i Klinika Rozrodu Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR, ul. Głęboka 30, 20-612 Lublin

*Katedra Anatomii Patologicznej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR, ul. Głęboka 30, 20-612 Lublin

Summary

A case of a mole in a female dog

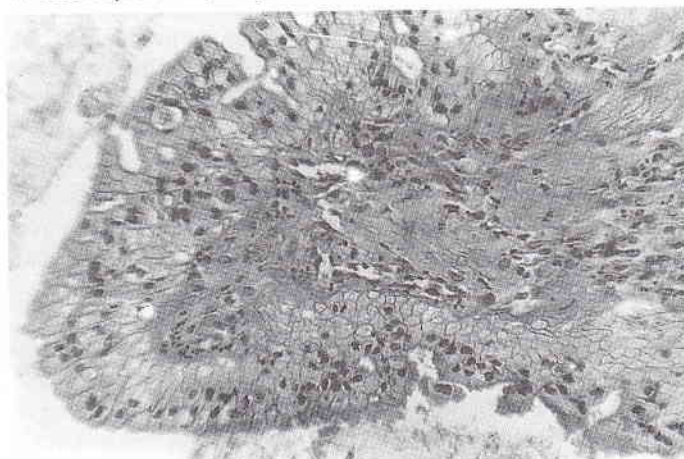
During a Cesarean section of a bitch on the 68th day of gestation multiple cauliflower structures in the uterine wall and perforation of the uterus were diagnosed. Two immature dead fetuses were found in the body cavity outside of the uterus. One fetus was joined to the placenta by means of an umbilical cord. Gross pathology and microscopic analysis of histological slices of the uterus wall enabled to diagnose pathological lesions in the dog as a mole (*mola hydatidosa destruens*).

W patologii ciąży u zwierząt domowych poważny problem stanowią bakteryjne i wirusowe infekcje układu rozrodczego prowadzące z reguły do ronicenia (1, 2, 7, 11, 12, 14). U suk i kotek ronicenia występują dość rzadko, a za ich przyczynę oprócz infekcji dróg rodnych uważa się niewłaściwe żywienie, osłabienie kondycji, zatrucia oraz zaburzenia rozwojowe narządów rozrodczych (1, 2, 7, 11). Ronicenia u suk mogą występować zarówno we wczesnym jak i późnym okresie ciąży (1, 2, 11). Do bardzo rzadko diagnozowanych schorzeń mogących spowodować obumarcie płodów i w konsekwencji doprowadzić do ronicenia należą zaburzenia oraz nieprawidłowości w budowie i funkcji łożyska (1, 2, 3, 7, 11). Typowym przykładem zaburzeń funkcji łożyska jest zaśniad groniasty (*mola hydatidosa*). Zaśniady są to pęcherzykowe twory różnej wielkości utworzone z obrzękłych kosmków kosmówki, upośledzające czynność łożyska. Istota zmian zaśniadowych polega na nieprawidłowej budowie łożyska głównie płodowego, które w obrazie mikroskopowym cechuje obrzęk, częściowy lub całkowity zanik naczyń włosowatych kosmków oraz rozrost nabłonka trofoblastycznego (2, 3, 4, 5, 15). Zmiany o charakterze zaśniadowym stwierdzane są stosunkowo często u ludzi w łożyskach pochodzących z ronicień (6, 8, 9, 13). Z uwagi na brak opisu tego rodzaju zmian w polskim piśmiennictwie weterynaryjnym postanowiono przedstawić obraz kliniczny oraz anatomopatologiczny, jaki stwierdzono w trakcie rutynowo przeprowadzonego zabiegu cesarskiego cięcia u suki.

Opis przypadku

Sukę rasy pinczer miniaturowy, lat 4, o masie ciała 4,5 kg dostarczono do Kliniki Położniczej Wydz. Weterynaryjnego w

68 dniu ciąży z objawami posmutnienia, braku apetytu i pragnienia. Z informacji uzyskanych w wywiadzie ustalono, że suka pokryta została psem tej samej rasy. Była to jej pierwsza ciąża, w przebiegu której nie wystąpiły zauważalne nieprawidłowości. W trakcie badania klinicznego stwierdzono przekrwienie błon śluzowych naturalnych otworów ciała. Dostępne do badania węzły chłonne nie wykazywały zmian patologicznych. Temperatura wewnętrzna ciała wynosiła 38,7°C, tętno 110/min, a liczba oddechów 60/min. Badaniem ginekologicznym stwierdzono niewielki obrzęk sromu, przekrwienie błony śluzowej przedsionka pochwy, zamknięcie szyjki macicznej oraz powiększenie gruczołu mlekowego, w którym obecna była siara. Powłoki brzuszne były nieznacznie powiększone i napięte. Omacywaniem stwierdzono obecność płodów, co potwierdziło badanie Rtg. Z uwagi na szybko pogarszający się stan ogólnej ciężarnej samicy zdecydowano się na wykonanie zabiegu cesarskiego cięcia. Po przecięciu powłok brzusznych w linii białej, stwierdzono w jamie brzusznej obecność dwóch martwych płodów poza jamą macicy. W ścianie macicy stwierdzono liczne kalafiorowate wyniosłości, a w trzech miejscach jej perforację. Jeden z płodów znajdował się w błonach płodowych i był połączony z łożyskiem przy pomocy sznura pępowinowego, drugi natomiast leżał luźno w jamie brzusznej. Z uwagi na rozległość zmian w ścianie macicy podjęto decyzję o jej amputacji. Zabieg operacyjny wykonano stosując przyjęty w Klinice schemat postępowania. Znieczulenia dokonano w oparciu o ksylazynę i ketaminę. W 5 dniu po operacji sukę w dobrym stanie ogólnym wypisano z Kliniki. Macicę wraz z płodami przekazano do badania anatomo- i histopatologicznego. W trakcie przeprowadzania sekcji płodów stwierdzono znaczną ich niedojrzałość wyrażającą się brakiem owłosienia. W części płodowej łożysk stwierdzono obecność kalafiorowa-

Ryc. 1. Powiększony kosmek z wyraźnie zaznaczonym rozplemem komórek trofoblastycznych (Barw. h. i. e. pow. ok. 200x)

Ryc. 2. Nieregularny rozrost mało zróżnicowanych komórek trofoblastu naciekających ścianę macicy (Barw. h. i. e. pow. ok. 200x)

tych narośli, zbudowanych z cienkościennych pęcherzyków zajmujących 1/2 powierzchni łożyska. Liczne pozostałości tych tworów obserwowano również w części maczynnej łożyska. Stwierdzono ponadto ścięcenie ściany macicy, a w trzech miejscach jej perforację (ryc. 1). Z miejsc chorobowo zmienionej macicy pobrano wycinki do badania histopatologicznego.

Materiał utrwalono w 10% formolu, a wykonane metodą parafinową skrawki zabarwiono hematoksyliną i eozyną. Analiza obrazów mikroskopowych pobranych wycinków macicy wykazała wyraźny zanik śluzówki i podśluzówki macicy a w miejscach ścięcenia jej ściany zniszczeniu uległa również warstwa mięśniowa. Na tych obszarach ściany macicy obecne były pozostałości części płodowej łożyska w postaci silnie powiększonych rozdętych i słabo unaczynionych kosmków z wyraźnie wyrażonym rozplemem komórek trofoblastu (ryc. 1). Stwierdzono także rozległe nacieczenie obejmujące całą ścianę macicy przez komórki proliferującego trofoblastu (ryc. 2). Na podstawie wyglądu makroskopowego i analizy mikroskopowej obserwowaną zmianę określono jako zaśniad groniasty inwazyjny (*mola hydatidosa destruens*).

Omówienie

Przyczyny zmian zaśniadowych łożyska są dotychczas w zasadzie nieznanne. Niektórzy badacze łączą je z wadliwą czynnością hormonalną matki (6, 9, 13, 15), inni z zespołem immunizacyjnym powstającym na tle niezgodności serologicznej rodziców (6). Zaśniad groniasty zaliczany do chorób trofoblastycznych stanowi poważny problem w patologii ciąży u kobiet. Z jego występowaniem wiąże się nie tylko groźba poronienia, ale również ryzyko ciężkich powikłań mogących doprowadzić do zejścia śmiertelnego matki (6, 8, 9, 10, 15, 16). W zależności od charakteru oraz stopnia nasilenia zmian anatomo- i histologicznych można wyróżnić łagodne i złośliwe postaci zaśniadów (6, 9, 13). W przypadkach o ograniczonym i łagodnym przebiegu, ciąża może zostać zakończona nawet fizjologicznym porodem (8, 9, 13). Jednak w przeważającej większości przypadków dochodzi do obumarcia zarodka lub płodu w różnych okresach ciąży, co związane jest z wyłączeniem zmienionych zaśniadowo obszarów łożyska z jego funkcji. Wykazano również, że zmieniony patologicznie trofoblast cechuje wadliwa czynność hormonalna (6, 9, 10, 13). Jak wynika z podstawowych danych, zaśniady u zwierząt domowych należą do rzadkości i nie mają praktycznego znaczenia. Ich występowanie stwierdzono tylko w nielicznych przypadkach u bydła, świń i suk (2, 3, 5, 15). Wildauer podaje (cyt. 3), że 87,5% obserwowanych przez niego zaśniadów dotyczyło bydła, a jedynie 12,5% suk. W obserwowanych

przez tego autora przypadkach zawsze dochodziło do obumarcia i resorpcji zarodka. W dostępnym piśmiennictwie brak jest danych nt. złośliwego przebiegu zaśniadu u zwierząt. W opisanym przypadku rozwijający się zaśniad przybrał formę wyjątkowo inwazyjną i uszkadzając łożysko oraz naciekając ścianę macicy doprowadził do jej perforacji i śmierci płodów.

Piśmiennictwo

1. England G. C. W.: J. small. Anim. Pract. 33, 430, 1992.
2. Frank Bloom D. V. M.: Pathology of Dog and Cat. American Vet. Publ. Inc. Evanston, Illinois 1954.
3. Joest E.: Handbuch der speziellen pathologischen Anatomie der Haustiere. Verlag Paul Parey, Berlin 1962.
4. Johnson B., Baldwin C., Timiney P., Ely R.: Vet. Pathol. 28, 248, 1991.
5. Jubb K. V. F., Kennedy P. C.: Pathology of Domestic Animals. Academic Press, New York 1970.
6. Kobuszewska-Faryna M., Szyborski J.: Histopatologia ginekologiczna. PZWL, Warszawa 1974.
7. Królak M., Górka J.: Medycyna Wet. 33, 15, 1977.
8. Kuczyński J.: Gin. Pol. 30, 63, 1959.
9. Lembrich S., Kubicki J.: Gin. Pol. 38, 47, 1966.
10. Liebhart M.: Pat. Pol. 34, 353, 1983.
11. Marion J. Freak.: Vet. Rec. 48, 1323, 1962.
12. Perry T. Cupps.: Reproduction in Domestic Animals. Academic Press, London 1991.
13. Pschyrebel W., Dudenhausen J. W.: Praktyczne położnictwo. PZWL, Warszawa 1990.
14. Sackey A. K., Abdullah U. S., Goje L.: Israel J. Vet. Med. 46, 28, 1991.
15. Smith H. A., Jones T. C., Hunt R. D.: Veterinary Pathology. Lea and Febiger, Philadelphia 1972.
16. Wojdecki J., Grynsztajn A., Jankowska K., Zatke A.: Pat. Pol. 21, 629, 1970.

Adres autora: lek. wet. Leszek Krakowski, ul. Królowej Jadwigi 6/28, 20-282 Lublin

SHELDON J. M.: Prawdopodobieństwo szerzenia się *Corynebacterium renale* drogą kontaktów płciowych. (Suspected venereal spread of *Corynebacterium renale*). Vet. Rec. 137, 100, 1995 (4)

Corynebacterium renale powoduje chroniczne ropne zapalenie pęcherza moczowego, macicy i nerek u bydła (zakaźne ropne odmiedniczkowe zapalenie nerek). Choroba z reguły występuje u starszych zwierząt w chłodnej porze roku jako zakażenie poporodowe. W stadzie liczącym 142 krowy u jednej osłabionej krowy pod koniec okresu mleczności stwierdzono zakażenie *C. renale*. Krowę przed 5 miesiącami kryto buhajem. Na czoło objawów klinicznych wysuwała się gorączka, przyspieszenie akcji serca i oddechów, błądź błon śluzowych, osłabienie częstości i amplitudy ruchów żwacza, hematuria. W moczu występował *C. renale*. Po leczeniu penicyliną i ampicyliną w iniekcjach domięśniowych nastąpiło polepszenie. Następnie podawano Prophen. Pomimo tego krowę na skutek niezacielenia się usunięto z hodowli. Przypuszcza się, że krowa zakażyła się *C. renale* drogą kontaktów płciowych od buhaja. Z nasienia buhaja wyizolowano ten drobnoustrój.

G.

MENASES A.: Pierwsze doniesienie o występowaniu erlichiozy u psów w Kostaryce. (First report of canine ehrlichiosis in Costa-Rica). Vet. Rec. 137, 46-47, 1995 (2)

Ehrlichia canis, czynnik etiologiczny erlichiozy, jest przenoszona przez *Rhipicephalus sanguineus*, a być może też przez *Ixodes dammini* i *Amblyomma americanum*. Badaniu poddano psy, u których występowała gorączka, niedokrwistość, wychudzenie, gorączka, osłabienie i depresja. U owczarków i seterów szkockich ponadto obserwowano obustronne krwawienie z nosa. W obrazie krwi oprócz niedokrwistości występowała leukopenia i trombocytopenia, hypoalbuminemia, hiperglobulinemia, wysoka aktywność fosfatazy zasadowej i transaminaz. Miano swoistych przeciwciał dla *E. canis* wynosiło 1:280 – 1:327 680.

G.